

Sygn. akt III U 203/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 13 lipca 2016r.

Sąd Okręgowy w Suwałkach III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSO Piotr Witkowski
Protokolant:	st. sekr. sądowy Beata Dzienis

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 13 lipca 2016r. w Suwałkach

sprawy **Z. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

o emeryturę

w związku z odwołaniem Z. K.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O.

z dnia 30 marca 2016 r. znak (...)(...)

zmienia zaskarżoną decyzję i przyznaje Z. K. prawo do emerytury od dnia (...)

Sygn. akt III U 203/16

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w O. decyzją z dnia 30.03.2016r. na podstawie art. 116 ust. 1 i ust. 5 ustawy z dnia 17.12.1998r.

o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j. Dz. U. z 2015r. poz.748) oraz §4 ust. 4 i ust. 6 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz.U. z 2011r.) Nr 37 poz. 1412) odmówił Z. K. wszczęcia postępowania.

W uzasadnieniu decyzji organ rentowy wskazał, iż zgodnie z art. 116 ust. 1 i ust. 5 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z FUS postępowanie w sprawach świadczeń wszczyna się na podstawie wniosku zainteresowanego, do którego powinny być dołączone dowody uzasadniające prawo do świadczeń i ich wysokość, określone w drodze rozporządzenia przez ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

W myśl zaś § 4 ust. 4 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011r., jeśli we wniosku nie zamieszczono danych lub nie dołączono dokumentów, które są niezbędne do jego rozpatrzenia, organ rentowy wzywa zainteresowanego do uzupełnienia wniosku w terminie nie krótszym niż 14 dni od dnia otrzymania wezwania z pouczeniem, że nieusunięcie tych braków spowoduje wydanie decyzji o odmowie wszczęcia postępowania.

Organ rentowy w dniu 23.02.2016r. wezwał wnioskodawcę do uzupełnienia wniosku z dnia 08.01.2016r., uprzedzając o skutkach niedopełnienia tego obowiązku. Mimo wezwania odwołujący się nie usunął braków, wobec powyższego Zakład na podstawie § 4 ust. 6 rozporządzenia odmówił wszczęcia postępowania.

W odwołaniu od tej decyzji Z. K. domagał się jej zmiany Podniósł, iż w latach 1979-1994 pracował w (...)w P., jako kierowca traktorzysty. Na tym stanowisku wykonywał prace polowe, opryski środkami chemicznymi, obsługiwał kombajn, kosił zboża, transportował wapno oraz wykonywał inne prace. Decyzję ocenił jako krzywdzącą i wskazał, iż organ renty żądał od niego oryginałów świadectw pracy w warunkach szczególnych, których nie może dostarczyć z uwagi na likwidację zakładów pracy, w których pracował. Na potwierdzenie swojego stanowiska wnioskował o dopuszczenie dowodu z zeznań świadków.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie i podtrzymał podstawy skarżonej decyzji. Dodatkowo jednak wskazał, iż jak stanowi art. 24 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31.12.1948r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku emerytalnego, wynoszącego co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 46, 47, 50, 50a i 50e i 184.

Z kolei zgodnie z art. 184 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych ubezpieczonym urodzonym po dniu 31 grudnia 1948 r. przysługuje emerytura po osiągnięciu wieku przewidzianego w art. 32, 33, 39 i 40, jeżeli w dniu wejścia w życie ustawy osiągnęli:

- 1) okres zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze wymaganym w przepisach dotychczasowych do nabycia prawa do emerytury w wieku niższym niż 60 lat - dla kobiet i 65 lat - dla mężczyzn oraz
- 2) okres składkowy i nieskładkowy, o którym mowa w art. 27.

Ustęp 2 tego artykułu stanowi , że emerytura, o której mowa w ust. 1, przysługuje pod warunkiem nieprzystąpienia do otwartego funduszu emerytalnego oraz rozwiązania stosunku pracy - w przypadku ubezpieczonego będącego pracownikiem.

Ponadto jak stanowi § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43) pracownik, który wykonywał prace w szczególnych warunkach, wymienione w wykazie A, nabywa prawo do emerytury, jeżeli spełnia łącznie następujące warunki:

- 1) osiągnął wiek emerytalny wynoszący: 55 lat dla kobiet i 60 lat dla mężczyzn,
- 3) ma wymagany okres zatrudnienia, w tym co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

Ustęp 3. Do okresów zatrudnienia w szczególnych warunkach, o których mowa w ust. 1, zalicza się także okresy pracy górniczej w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym górników i ich rodzin oraz okresy zatrudnienia na kolei w rozumieniu przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym pracowników kolejowych i ich rodzin, a także okresy pracy lub służby, o których mowa w § 5-10.

Organ rentowy dalej wskazał, iż z akt sprawy wynika, że odwołujący się (urodzony w dniu (...)) ukończył 60 lat, na dzień 31.12.1998r. legitymuje się wymaganym 25-letnim okresem stażu oraz choć przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, to wniósł o przekazanie zgromadzonych środków na dochody budżetu państwa. Jednakże odwołujący się nie spełnia wszystkich warunków do przyznania emerytury, gdyż na dzień 31.12.1998 r. nie udowodnił żadnego okresu pracy w warunkach szczególnych z wymaganych 15 lat.

Do stażu pracy w szczególnych warunkach nie uwzględnił zatrudnienia od dnia 2.05.1979r. do dnia 31.12.1994r. w (...) w P. na stanowisku traktorzysty na podstawie świadectwa pracy z dnia 31.12.1994 r., gdyż nie stanowi środka dowodowego na okoliczność pracy w szczególnych warunkach.

Jak bowiem wynika z § 2 ust 2 rozporządzenia Rady Ministrów w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze okresy pracy w szczególnych warunkach stwierdza zakład pracy, na podstawie posiadanej dokumentacji, w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach wystawionych według wzoru stanowiącego załącznik do przepisów wydanych na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia lub w świadectwie pracy.

W przypadku likwidacji pracodawcy okresy pracy w szczególnych warunkach można udowodnić dokumentacją osobową sporządzoną poprzez archiwum. Z dokumentacji zastępczej powinien wynikać charakter pracy bądź stanowiska, przynależność resortowa zakładu oraz czy praca ta wykonywana była stale i w pełnym wymiarze.

Dlatego też na etapie postępowania przed Zakładem zeznania świadków nie są przewidziane jako środek dowodowy na okoliczność pracy w szczególnych warunkach.

W związku z powyższym, w ocenie organu rentowego, zasadnym jest dopuszczenie dowodu z akt osobowych wnioskodawcy z okresu pracy w (...) w P. (po uprzednim wskazaniu przez ubezpieczonego miejsca przechowywania akt osobowych) na okoliczność czy w spornym okresie wnioskodawca stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę w szczególnych warunkach.

Sąd Okręgowy w Suwałkach ustalił i zważył, co następuje:

Odwołanie należało uznać za uzasadnione.

Zważywszy mianowicie na cały zebrany w sprawie materiał dowodowy i argumenty zaprezentowane przez odwołującego się uznać należało, że ma on również co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Jak wynika z orzecznictwa, czego potwierdzeniem jest choćby wyrok Sądu Najwyższego z dnia 02.02.1996r. II URN 3/95 (Lex 24774), w postępowaniu przed sądami pracy i ubezpieczeń społecznych okoliczności mające wpływ na prawo do świadczeń lub ich wysokość mogą być udawadniane wszelkimi środkami dowodowymi, przewidzianymi w kodeksie postępowania cywilnego. Przepisy bowiem kodeksu postępowania cywilnego nie przewidują w tym względzie żadnych ograniczeń w postępowaniu przed sądami.

Ewentualne ograniczenia dowodowe wskazane w §2 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. Nr 8 poz. 43 ze zm.) bądź wynikające z rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011r. w sprawie postępowania w sprawie o świadczenia emerytalno –rentowe (Dz.U. z 2011r. Nr 237, poz. 1412), a poprzednio z rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 07.02.1983r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno- rentowe i zasad wypłaty tych świadczeń (Dz.U. z 1983r. Nr 10, poz. 49 ze zm.), sprowadzające się do złożenia na piśmie stosownych świadectw pracy, dotyczą wyłącznie postępowania przed organami rentowymi.

Zgromadzony w sprawie materiał dowody pozwolił natomiast na uwzględnienie, do stażu pracy w warunkach szczególnych, całego okresu zatrudnienia odwołującego się w(...) w P. od 02.05.1979r. do 31.12.1994r. na stanowisku traktorzysty. Z akt osobnych wynikało bowiem, że w dniu 20.04.1979r. uzyskał prawo jazdy kategorii A i B i uprawniające do kierowania ciągnikiem. . Po uzyskaniu tego uprawnienia odwołujący się złożył podanie do (...) w P. z prośbą o zatrudnienie na stanowisku traktorzysty. Z analizy akt osobowych wynika, iż przez cały ten okres pracował jako traktorzysta. Co prawda w trakcie zatrudnienia ukończył kurs operatora siewczarni samobieżnych, w wyniku czego zobowiązany był do zatrudnienia w (...) pod rygorem zwrotu kosztów tego kursu, jednak, jak zeznał, nigdy nie obsługiwał tej maszyny. Pisemny zakres czynności wskazywał zaś, jakie prace musiał wykonywać jako kierowca ciągnika.

Z zeznań przesłuchanych w sprawie świadków Z. O. i A. P. – byłych współpracowników odwołującego, też wynika, iż w sporym okresie odwołujący się faktycznie stale i w pełnym wymiarze czasu pracy pracował on jako kierowca ciągnika. Praca na tym stanowisku miała charakter całoroczny. W sezonie prac polowych pracowali przy siewie, bronowaniu, żniwach i wykopkach, natomiast zimą transportowali materiały rolnicze na potrzeby rolników oraz odśnieżali.

Powyższy więc okres został w całości zaliczony do stażu pracy w warunkach szczególnych. Sąd miał bowiem na uwadze, iż stanowisko kierowcy ciągnika zostało ujęte do prac wykonywanych w szczególnych warunkach w powołanym rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 7.02.1983r. w Wykazie A Dziale VIII 3 (prace kierowców ciągników).

Mając więc te wszystkie okoliczności na uwadze, stwierdzić należy, że odwołujący się spełnił wszystkie warunki do otrzymania emerytury na podstawie art. 184 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Posiada bowiem 25-letni okres składkowy i nieskładkowy niezbędny do jej otrzymania, w tym 15 lat pracy w szczególnych warunkach. W dniu (...) ukończył 60 lat życia, a zaprowadzone w otwartym funduszu emerytalnym środki przekazał na dochody budżetu państwa. Oczywiście rozwiązanie stosunku pracy nie jest już koniecznym warunkiem otrzymania prawa do emerytury.

W związku z tym Sąd Okręgowy, na mocy art. 477¹⁴ §2 kpc zmienił zaskarżoną decyzję i przyznał odwołującemu się prawo do emerytury od dnia (...) tj. od ukończenia wieku 60 lat życia (wniosek złożony 08.01.2016r.).

Sąd wskazuje przy tym, iż możliwym była zmiana zaskarżonej decyzji, choć była to w ogóle decyzja odmawiająca wszczęcia postępowania. Zgodnie bowiem z art. 477¹⁴ § 2 kpc w razie uwzględnienia odwołania Sąd zawsze zmienia decyzję w całości lub w części i orzeka co do istoty sprawy.

Sąd nie mógł więc poprzestać na takiej ewentualnie zmianie decyzji, ażeby tylko nakazać prowadzenie postępowania, gdyż nie byłoby to orzeczenie co do istoty sprawy. Przecież przed Sądem, jak na wstępie wskazano, można dowodzić swoich racji wszelkimi środkami dowodowymi. W przypadku więc nakazania organowi rentowemu prowadzenie postępowania, ubezpieczony pozbawiony zostałby tej możliwości. Odmawianie zatem przez organ rentowy wszczęcia postępowania w sytuacji gdy z racji urzędowania jest mu wiadomym, iż ubezpieczony nie otrzyma właściwego świadectwa pracy z powodu likwidacji zakładu pracy, należy uznać za niczym nieuzasadnione nadużycie przepisów powołanego w decyzji rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11.10.2011r. zwłaszcza jeżeli nie pouczy się w decyzji odmawiającej wszczęcia postępowania, jak w niniejszym przypadku, o możliwości udowodnienia pracy w szczególnych warunkach innymi dowodami. Uczynienie tego w odpowiedzi na odwołanie jest już za późno. Wiele osób może bowiem nie zaskarżyć decyzji.